

УДК 621.31:62.192:338.246.7

Новікова О.О.¹, Риженко О.М.²

¹ студ. гр. ФЕУ-516 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ВИБІР МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА: СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ І ЗАВДАННЯ

Рішення про розміщення підприємств приймається на основі обліку цілого ряду факторів, які необхідно враховувати як на макро так і мікро рівнях. Ключовим питанням створення того чи іншого підприємства, природно, є попит, тобто об'єктивна потреба в цьому.

Розташування поблизу ринку збуту товару чи послуги сприяє швидкому і своєчасному обслуговуванню. Це особливо важливо в бізнесі, пов'язаному з транспортуванням чи розподілом, тобто галузях, у яких доставка ресурсу замовнику є основним видом діяльності фірми. В інших сферах близькість до ринку може бути і не важлива. Там, де обслуговування вимагає участі клієнта (в охороні здоров'я, сфері відпочинку, розваг), розумна близькість необхідна. З іншого боку, банківські і фінансові послуги можна з успіхом робити по телефону чи через представників [1].

Основна мета вибору місця розташування підприємства - встановити, в якому місці підприємець може отримати максимум **прибутку** за інших рівних умов. Цей головний економічний критерій залежно від обставин може бути доповнений низкою інших супідрядних економічних критеріїв. Крім того, можуть бути і **неекономічні критерії**: політичний вплив, стабільне зростання і надійність підприємства, науково-технічна політика, соціальна стабільність, престиж, економічна стабільність, збереження самостійності підприємства, зниження перевантаження менеджменту та ін [2]. Вибір дислокації підприємства здійснюється на основі державних розробок територіального аспекту індикативних (рекомендаційних) планів-прогнозів. Найважливішим передпроектним документом є техніко-економічне обґрунтування доцільності і господарської необхідності проєктування і будівництва підприємств.

Вибір місця розташування підприємства може бути обмеженим або вільним. Обмежений вибір характерний для вугільних копалин, гідроелектростанцій тощо, тобто таких підприємств, які «прив'язані» до джерел сировини або енергії. Всі інші підприємства мають вільний вибір місця розташування, тобто можуть знайти собі таке місце, яке буде здаватися їм найкращим.

Аналізуючи зазначені фактори, потрібно враховувати, що всі вони мають різний вплив для підприємств різних видів діяльності. Так, для підприємств, які надають послуги, важливо, щоб клієнтура мала вільний та зручний доступ до них. Для промислових підприємств потрібно, щоб витрати на доставку матеріалів, сировини, робочої сили, комунальні послуги, витрати на транспортування готової продукції до споживачів були мінімальними [4]. Для підприємств торгівлі потрібно, щоб до них могли потрапити якомога більше покупців, щоб ці покупці мали високу купівельну спроможність, щоб витрати на оренду приміщень, транспортування товарів до торгових точок, витрати на рекламу цих товарів тощо були найнижчі. Потрібно також враховувати наявність поблизу підприємства конкурентів, які можуть відтягувати на себе певну кількість потенційних покупців тощо. Основна проблема вибору місця розташування підприємства полягає в тому, що ні результати діяльності цього підприємства, ні відповідні витрати не можна визначити точно. Всі вони будуть мати певну невизначеність, тому вибране місце розташування підприємства може виявитись неоптимальним. Із цього витікає, що вибір місця розташування підприємства - це проблема прийняття рішень в умовах невизначеності, яку слід вирішувати шляхом зіставлення альтернативних розрахунків, на основі яких вибирається найкращий варіант.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вибір місця розташування підприємства [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://www.virtual.ks.ua/students/3369-select-business-location.html> (дата звернення 10.04.2020) – Назва с екрана.

2. Критерії і фактори вибору місця розташування підприємства [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: https://stud.com.ua/16822/ekonomika/kriteriyi_faktori_viboru_mistsya_roztashuvannya_pidpriyemstva (дата звернення 10.04.2020) – Назва с екрана.

3. Вибір місця розташування підприємств [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://zdamsam.ru/a26428.html> (дата звернення 10.04.2020) – Назва с екрана.

4. Критерії та методи розташування виробничих об'єктів [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1886030953515/menedzhment/kriteriyi_metodi_roztashuvannya_virobnichih_obyektiv (дата звернення 10.04.2020) – Назва с екрана.